

Sipos Alexandra¹

MENTÁLIS EGÉSZSÉG ÉS COVID-19 ÉRINTETTSÉG

A 2021 november 29-e és december 11-e közötti kérdőíves adatfelvétel online, kvótás módszerrel zajlott, amelybe a 18 és 65 év közötti, internethozzáféréssel rendelkező lakosság került bele. Jelen gyorselemzés célja, hogy képet adjon a válaszadók testi és lelki egészségét érintő kérdésekről, kifejezetten a lelki egészség állapotának változásáról, illetve a magányosságézésről.

Az adatfelvétel során a következő négy kérdés járta körül a válaszadók testi és lelki egészségét:

- Milyen az Ön általános egészségi állapota?
- Mindent összevetve a Covid-19 járvány ideje alatt a fizikai/testi egészségi állapota miként változott?
- Mindent összevetve a Covid-19 járvány ideje alatt a lelki egészségi állapota miként változott?
- Mennyire jellemző Önre az alábbi állítás: „Gyakran érzem magányosnak magamat.”?
- Egészsében véve Ön mennyire elégedett mostanában az életével?

Általános egészségi állapot és étellel való elégedettség

Az általános egészségi állapotot megragadni kívánó kérdés kapcsán a válaszadók (N=1938) közel fele (48,4%-a) nagyon jóra vagy jóra értékelte általános egészségi állapotát, míg nagyjából 39,2%-uk kielégítőként tekintett arra. Közel 12,4%-uk pedig nagyon rossznak vagy rossznak értékelte általános egészségi állapotát a kérdőív kitöltésekor.

A válaszadók (N=1939) jelenlegi életével való elégedettségére is rákérdezett a kérdőív. A teljesen vagy inkább elégedettek aránya közel az érvényes válaszadók fele (49,9%), míg a teljesen vagy inkább elégedetleneké 23,3%. Az életükkel félig-meddig elégedettek aránya a válaszadók nagyjából egynegyede (26,8%).

---

¹ Társadalomtudományi Kutatóközpont Szociológiai Intézet

Covid-19 érintettség

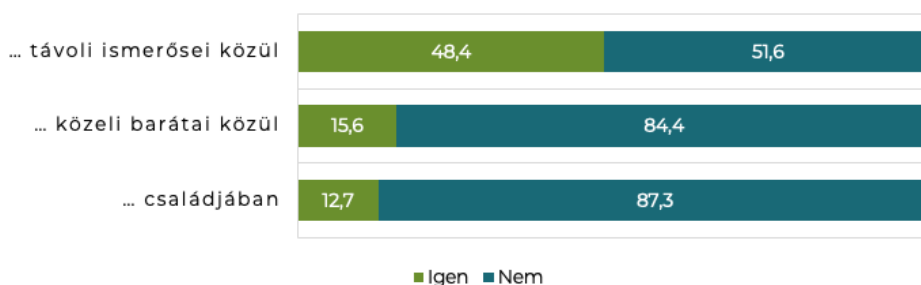
A kérdőívet kitöltőktől megkérdeztük, hogy „Elkapta-e a koronavírust (Covid-19)?” A válaszadók (N=2000) önbevallása alapján közel több, mint felük nem kapta el a koronavírust (56,7%). Magas azok aránya, akik nem tudják, hogy elkapták-e vagy sem a koronavírust (14,6%) összehasonlítva azokéval, akik igennel válaszoltak – függetlenül attól, hogy rendelkeztek-e pozitív koronavírus teszttel (27%).²

Azon válaszadókat, akik igennel válaszoltak az „Elkapta-e a koronavírust (Covid-19)?” kérdésre (N=540), megkérdeztük a fertőzés súlyosságáról is. A válaszadók majdnem egyharmada (31,6%) a skála közepét jelölte meg arra válaszul, hogy „Mennyire viselte meg a koronavírus fertőzés?”, míg közel 40%-ukat nem, vagy alig viselte meg a vírus.

A válaszadókat arról is kérdeztük közvetetten, hogy a társas kapcsolataikban megjelent-e a koronavírushoz köthető halálozás. A „Meghalt-e valaki a koronavírus fertőzés miatt az alábbi személyek közül?” kérdés három csoportot nevesített: család, közeli barátok és távoli ismerősök. A kérdőívet kitöltők 3,8%-a mindhárom, 10,5%-a kettő, 27,1%-a pedig egyik csoportban ismert ilyen személyt.

A válaszadók 12,7%-ának családjában történt a koronavírus fertőzés miatt haláleset, míg 15,6% a közeli barátai között, és a minta csaknem fele, 48,4%-a távoli ismerősei között élt meg ilyen halálesetet.

„Meghalt-e valaki a koronavírus fertőzés miatt” az alábbi három csoportban (családtag, közeli barát, távoli ismerős)?

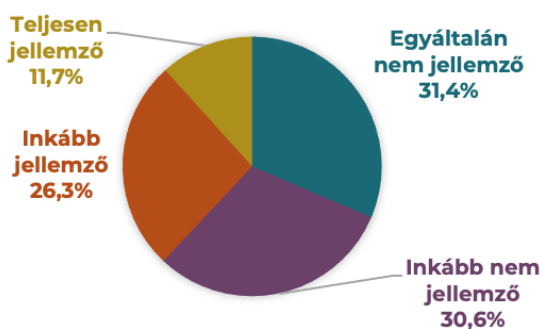

² Fontos ismét megemlíteni, hogy a lekérdezés a negyedik hullám tetőzése utáni lecsengő szakaszban lezajlott (2021. november-december), a gyorssterjedésű omikron magyarországi megjelenése előtt. A World Health Organisation (WHO) adatai alapján a 2021. november 29. és december 13. közötti szakaszban 149 407 új esetet regisztráltak Magyarországon. Ezen szakaszt megelőzően pedig nagyjából 1 068 888 koronavírusos átesett személyről tudtak. (Forrás: <https://covid19.who.int/region/euro/country/hu>)

Magányosság

A „Gyakran érzem magányosnak magamat” állítás kapcsán a válaszadók (N=1875) több, mint harmada (38%) (inkább vagy teljesen) magányosnak érezte magát.

Mennyire jellemző Önre az alábbi állítás: „Gyakran érzem magányosnak magamat.”?

(N=1875)

A magányosság érzésre vonatkozó állítás a 2021. november végi és december közepi időszakot fedi le. Ennek megemlítése fontos, hiszen a koronavírus-járvány terjedésére vonatkozó korlátozások, szabályok, valamint oltások elérhetősége szakaszonként eltérő volt. Feltételezhető, hogy a megyehatárookra vonatkozó kijárási korlátozás és Covid-19 elleni oltások hiánya másként érinti a társas kapcsolatok és a magányosságérzetet, mint az adatfelvétel során vizsgált időszakban. Utóbbi időszakban a magyar kormány bevezette és meghosszabbította az oltási hét akciót,³ szabadon megválasztható oltásokkal, a harmadik oltás felvételének lehetőségével, valamint nem állt fenn országon belüli kijárási korlátozás sem.

Lelki és testi egészség

A kérdőív két állítást is tartalmazott, amelyek a válaszadók testi/fizikai (N=1902) és a lelki/mentális (N=1912) állapotának érzékelt változását érintették. Ezzel kapcsolatban megállapítható, hogy a válaszadók közel azonos százaléka értékelte úgy, hogy sokkal jobb vagy jobb lett az egészségi állapota (6,4% a testi egészségre, 6,2% a lelki egészségre vonatkozóan). Ezzel szemben a válaszadók 21,5%-a szerint rosszabb vagy sokkal rosszabb lett a testi egészségi állapota, míg a lelki egészség kapcsán a válaszadók 36,8%-a nyilatkozott így. További eltérés található abban is, hogy míg a testi egészség kapcsán a válaszadók 72,1%-a, addig a lelki

³ Vakcinainfo.gov: A harmadik oltás jelentősen növeli a védettséget, 2021. november 8. <https://koronavirus.gov.hu/cikkek/harmadik-oltas-jelentosen-noveli-vedettsseget> (Utóljára megtekintve: 2021. március 15.)

A Covid-19 járvány társadalmi hatásai

ki egészség kapcsán csak 57%-uk értékelte változatlanoknak ezeket a Covid-19 járvány ideje alatt.

A fentebb említett 36,8% (95% MT 34,7%–38,9%) arról számolt be, hogy a Covid-19 alatt a lelkiállapota romlott. A nők 1,6-szor (95% MT: 1,3–2,0) nagyobb eséllyel számolnak be erről a férfiakhoz képest. A jövedelmi helyzetüket nehéznek vagy nagyon nehéznek ítélik szintén 1,6-szor (95% MT: 1,3–2,1) nagyobb eséllyel számolnak be erről. Azok, akiknek a háztartásában volt Covid-19 beteg 1,8-szor (95% MT: 1,4–2,3) nagyobb eséllyel számolnak be lelkiállapot-romlásról, mint azok, akiknek nem volt ilyen beteg a háztartásukban. Szintén, akiknek az ismerősi körében meghalt valaki a Covid-19 járvány miatt 1,6-szor (95% MT: 1,3–2,0) nagyobb eséllyel számolnak be erről. Aggasztó adat, hogy azok körében, akiknél mind a négy tényező együttesen fennáll (nő, rossz anyagi körülmények között él, volt a háztartásban Covid-19-beteg és koronavírus járvány nyomán elhunyt ismerőse), 80,5% (95% MT 67,9%–93,1%) számol be lelki állapot romlásról.

